

LIST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRETPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.— OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA VII. BROJ 38. SIBENIK, 20. rujna 1936.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

Kod otvora školâ

Vrata svih škola su se otvorila. Kroz njih ulaze i izlaze živahne grupe djece i bezbrižne mladosti kao čete mravi oko mravinjaka. I ta djeca će, do nekoliko godina, postati kršna mladost, a mladež odrasli ljudi i zabrinuti muževi.

Zakon života i smrti je nepodmitljiv. Stare će poklopiti grobna ploča i povrh nje će izrasti trava, a na njihovo mjesto doći će današnja mladost, novi naraštaj.

Eto, zašto svi odgovorni s velikim zanimanjem prate razvoj djece i mladeži, zašto nisu ravnodušni prema njihovim idealima i radu, dok još sjede na školskim klupama i spremaju se za život, koji će biti onakav kakvi budu oni.

O budućnosti mnogo sanjamo i razmišljamo; mnogo više nego o prošlosti. A gledajući savremenu mladež, poredanu po školskim klupama, ne možemo se osloboditi svake sumnje i straha pred budućnošću. Ne gledamo crno na svijet i zbivanja u njemu, ali opet ne možemo biti nestvarni zanešenjaci.

Zar je potrebno u sve upirati prstom i nabrajati redom mane i pogreške koje se gnijezde u mladim dušama? Dosta je samo jedno naglasiti: Duhovne vrednote, one čiste i uzvišene vrednote, koje nemaju nikakove veze s ličnom ugodnošću i materijalnim interesima, sve više gube cijenu. Pojeftinile su toliko, da ih već i besplatno možete dobiti, kao divlje jagode kraj ceste.

Zemlja je postala središte mladenačke pažnje i zanimanja. I to ona prašna i prljava zemlja. Istina, uvijek je ta prljava zemlja imala svojih odanih privrženika, ali toliko i tako oduševljenih i radikalnih kao danas — rijetko kada.

Ipak će neko reći: Pa današnja se mladež, kao nikada dosad, oduševljava za socijalnu pravdu i jednakost. A zar to nisu visoki i plemeniti ideali? Ne pokazuje li se u tome smisao za duhovne vrednote?

Jest, socijalna pravda i bratska jednakost duhovne su vrednote. To su uzvišeni ideali, za koje bi svaki od nas morao dati i sto života, kad bi ih imao.

Ali — ali —

Hoćemo živjeti, biti i postojati!

Velika proslava Križarskog dana

PRIPRAVE

Križari čitavu godinu rade. Imaju svoje crkvene i prosvjetne sastanke, pristupaju mjesečno sv. Pričesti. Izgrađuju se. Imaju i svoju štampu. Održavaju i akademije. Neprestano rade u tišini svojih čitaonica i domova. Žive s narodom i rade za nj. A svake godine u mjesecu rujnu, održavaju svoj Križarski dan, da vide koliko su pošli naprijed od prošle godine. I tada izadu iz svojih domova, da ih prijatelji i protivnici vide. Izadu zajednički, čitave čete, da pokažu neprijateljima, kako se varaju kad misle da ih nema i da ništa ne znače.

Križari šibenskog okružja proslave prošle nedjelje u Šibeniku Križarski dan. — Dodoše nam braća i sestre, željeznicom i sa pet posebnih parobroda, iz: Splita, Drniša, Preka, Primoštena, Rogoznice, Lukorana, Biograda, Filipjakova, Vodica, Dobropoljane, Murtera, Tijesnoga, Skradina, Zablaća, Zlarina, Ljubitovice i Raslina. Osobito se opoštene: Primošten, Rogoznica, Preko i Drnišani koji su došli, uza sve poteškoće, sa glazbom Katoličke Akcije, predvođeni svojim neutrudivim župnikom o. P. dr. Berkovićem.

Dodoše i rekoše svoju. Rekoše, da ih čuju svi kojima oni smetaju kad rade da Hrvati budu i dalje Božji.

Već nekoliko dana prije osjećali smo da će Šibenik otvoreno reći kako misli. U subotu navečer gradom su vijorile hrvatske trobojnice, a natpisi i zelenilo govorili da je sutra katolička i hrvatska proslava.

U RANO JUTRO

Jutro. Tiho i vedro. Iako su već prošle nedjelje svi Križari primili u svoje srce Krista, iako će kasnije moći slušati sv. Misu, mnogi žure k crkvi. Hoće da Ga ponovo prime. Bez Njega ne mogu!

Malo iza 6 s. dvorište Katoličkog Doma puno je Križara i Križarica. Vedri su i nasmijani. Čekaju, nestrpljivo čekaju. U koliko nijesu sinoć, to čine sada: Na grudi postavljaju prigodnu značku. Vole oni svoj znak: bijeli Križ, i hrvatsku trobojnicu s grbom, i zato se njime ponosno kite.

Poredaše se. Došla je glazba. Kri-

čini nam se da je to oduševljenje za socijalnu pravdu i jednakost kod mnogih samo vijoglava moda, koja nema korijena u poštenom mišljenju i nesebičnom radu. Moda, koja će zastarjeti netom neko od tih nesebičnih i socijalnih idealista sjedne u koji fotelj. Kod drugih opet samo je krinka, pod kojom se oprezno skriva želja za ličnim, i to potpuno tjelesnim užicima, brez obzira na čast, dušu i vječnost.

I što će sutra biti od takovih

žarske zastave su već na svojim mjestima.

Pozor! Tišina... Glazba završava „Lijepa naša...”

Pozdrav na lijevo!

Izlazi stara društvena zastava, po prvi put iza 8 godina, da pred ponosnim sinovima katoličke Hrvatske slobodno zavijori. — Vođa pozdravlja... Zvukovi himne i zanos koji se manifestira u onoj tišini, u onom nemirnom kucanju sretnih srdaca.

DOČEK GOSTIJU

Podosmo najprije na željezničku stanicu. Svijesni, da je svanulo vedro rujansko jutro našeg Križarskog dana. Još nema gustog špalira, još nije povorka, nego doček gostiju iz Splita i Drniša, a već prve latice padaju po našim zastavama, po vodstvu, po nama. Tako je bilo i na obali, kad dodoše braća s parobrodima iz drugih mjesta. Već nas ima gotovo 2000.

POVORKA

Oko 9 s. podosmo gradom u povorci. Šibenski, drniški i tješnjanski glazba sviraju vesele koračnice. Osobito zanimanje pobuđuje fanfara Malih Križara iz Lukorana, koju vodi njihov požrtvovni i omiljeni župnik vlč. don Niko Kuváč.

Pridružile nam se i šibenski Hrvati organizirani u drugim hrvatskim kulturnim društvima. Dodoše i pokaže da nas cijene. Od srca im hvala!

Povorka se odvijala u savršenom redu. Čete Križara stupale su našim gradom, oduševljeno pozdravljane od razdraganog mnoštva. Zlobni protivnici, većinom apostoli novog, crvenog evanđelja, povukoše se i sakriše, jer ih je zabolila istina, da u Hrvatskoj moraju računati s Križarima. Cvijeće pada, ruke plješću. Kliče se: sv. Ocu, hrvatskim Biskupima, Hrvatskoj, dr. Mačeku, Križarstvu, dr. Protulipcu. Sve je to iskreno i nenamješteno.

Povorka je prošla obalom, kraj biskupske palače, gdje su Križari spontano manifestirali odanost svom biskupu Dr. J. Mileti koji je izašao na balkon i blagoslivljao svoje vjerne sinove. Povorka se zaustavila na plokati pred Katedralom, gdje je ot služio sv. Misu preč. dr. Zorić.

»idealista«? Zar nije opravdana bojazan, da će baš oni obožiti i uništiti ono malo ideala i duhovnih vrednota, koje još osvježuju i podržavaju svijet?

Dok imamo oči, ne možemo ne gledati. I jer gledamo, jer moramo gledati, u naša srca se uvlači zabrinutost radi skorašnje budućnosti, koju će stvoriti mladež koja je ovih dana završila praznike i opet oživila školske sobe i hodnike.

Mladež, ipak, samu sebe ne

ZBOROVANJE

Počnje križarsko zborovanje.

Preuzvišeni g. dr. Jerolim Mileta, dugo pozdravljan od tisuća prisutnih, progovorio je nekoliko toplih, očinskih riječi. Rekao je:

„Danas crkva Božja plače. U danima kada je malo onih koji su vjerni Bogu i, zato, vjerni domovini, Bog šalje Križare. Križari, u križarski boj za Boga, za vjeru, za čudorednost! Kad ljude predobijete za vjeru, predobijete ih i za domovinu, za narod! (Tako je!) Dobar Hrvat diči se svojom pradjedovskom vjerom. Ko kaže da je Hrvat, a nije praktičan katolik, on je izdajica, kukavica, nije dostojan da se zove Hrvatom! (Oduševljeno odobravanje i povici: Tako je!) Hrvati smo! Dičimo se našim Branimirom, Tomislavom i Krešimirom, a oni su bili Hrvati i ujedno katolici. Svaki dobar Hrvat ne može da bude drugo nego katolik! (Tako je!) Živio hrvatski biskup Mileta! Živio hrvatski episkopat! Živio sv. Otac papa!) Hrvati, pamтите da je katolička vjera spasila hrvatsku narodnost. Da smo jednom prestali biti katolici, ne bi nas više bilo! (Spontani pjesak i povici: Križari, tim putem radite u hrvatskom narodu, spasite mu i očuvajte vjeru, a time ćete i njegovu narodnost. Veseo sam što Vas vidim tolike, želim vam uspjeh i dajem svoj blagoslov.)

Prisutne tisuće otvoreno i sabrano zamenjuju se znakom Križa, a zatim oduševljeni aplauz i povici: Živio križarski biskup! Živio sv. Otac! Živjela Hrvatska Kat. akcija!

Iza Preuzvišenog uzima riječ agilni pretsjednik mjesnog omladinskog bratstva brat Ante Zaninović, koji je nosio najteža bremena u pripravama za ovu proslavu. Pozdravlja Preuzvišenog, vođe b. H. S. S., koji su prisustvovali povorci i zboru, Seljačku Slogu i ciruga hrvatska kulturna društva, koja su se priključila križarskoj proslavi, Križare i Križarice, i otvara zbor:

„Danas, svi mi sakupljeni, tražimo da se čitav hrvatski narod povрати kršćanstvu i poručujemo agentima tuđe kulture i lažne demokracije: Mi ne trebamo Marksovog katekizma! Imamo svoju kulturu, svoj katolički katekizam! Uz vjeru hoćemo i hrvatstvo

uzgaja. Uzgajaju je roditelji i učitelji. I baš ti mogu dosta učiniti i izravhati još mnogu krivulju u životu svoje djece i svojih učenika. To je potreba, a i njihova dužnost!

A znajmo, mi i svi uzgojitelji mladeži da je Krist, Bog i čovjek, bio, jest i biće najbolji i najuzorniji učitelj. Učitelj svih vremena! Zato oni koji žele pravilno i uspješno uzgajati: moraju poznavati i provoditi Kristova uzgojna načela.

Ig.

Kvaternika, Starčevića i dr. Mačeka. (Tako je! Živjeli hrvatski Križari!) Budimo jedno srce i jedna duša. Da živi sloga hrv. katoličkog naroda! Bog živi!"

"Bog živi!" zaori iz grla oduševljenih slušača.

Čim se pojavio dr. Protulipac, pretsjeanik V. K. B-a, mnoštvo ga zanosno i tugo pozdravlja, znajući da se nije bojao, za ideale katoličke Hrvatske, ići i u tamnicu.

"Na mjesto, kojim su prošli vjekovi životaj i borbe hrvatskog naroda, došli smo da reknemo sebi, hrvatskom narodu i čitavom svijetu: da hoćemo živjeti, biti i postojati. (Tako je!) Da, mi hoćemo biti i postojati, dok Bog hoće! (Povici, pljesak, odobravanje). A to može samo narod koji će znati sazidati svoj život na čvrstim temeljima zakona Vječnog života. Ovaj grad ima pravo i dužnost da čuje kako hrvatski narod hoće da bude snažan, velik i nepobjediv. Hrvati znadu da se zato moraju nasloniti na željezne, betonske temelje vjere i poštenja. (Tako je!) Vjera i poštenje moraju postati granitni stupovi, na kojima će počivati budućnost hrv. naroda. Koliko je bura i oluja prošlo ovim našim krajevima, i sigurno bi nas bilo nestalo da u naši pradjedovi bili bez vjere i poštenja. Gospođa, koja su pročitala 5 knjiga, misle da su pametniji od čitava svijeta, i da mogu Hrvatima prodavati pamet. Ali Hrvati ih neće; neće crvenih, Moskovskih iječa! (Tako je! Nećemo ih!)

Mi hoćemo da budemo narod života. Zato putem sloge! Sretan sam da i ovdje mogu vidjeti ono što vidim i u Zagrebu i u svim hrv. krajevima: slogu ljudi koji politički vode hrv. narod i onih koji vode katolički život.

Hoćemo da nestane komunizma. (Tako je! Nećemo komunizma!) Gospođa koja su došla da i u naš narod posade crvene ideje, nigdje nisu donijeli sreću. Zato napolje s komunistima! Hrvatska je bila i biće sretna bez njih. Nesreća počinje istom otkad su došli oni. Nu kao što smo proti komunizmu, tako smo i proti kapitalizmu. Neka ne misli buržuazija da ćemo je glaciati. Kad bi pravde bilo, splasnuli bi njihovi džepovi. Kad Hrvati budu mogli, znaće oni što će s gulikožama, pljačkašima i kapitalistima. Pokazaće, aa im među poštenim ljudima nema mjesta. (Tako je!) Mi ćemo ih naučiti, da nismo budale i da nećemo da budemo!"

Oduševljeno pozdravljen frenetičkim aplauzom, govornik je završio govor.

Brat F. Z. Donadini, delegat splitskog okružja, izručio je pozdrave braće iz Splita i održao vatren i lijep govor.

Zbor je završio, oduševljen i zanosno, brat A. Brešković. Zahvalio je prisutnima na brojnom učešću i pozvao ih da ostanu i dalje čvrsti i nepokolebivi u obrani vjerskih i narodnih svetinja.

Podlistak

Što je bilo-više biti neće

Svi smo mi za demokraciju. I to iz više razloga. Iz socijalnog uvjerenja, iz ljubavi prema radniku i seljaku, iz poštovanja prema našim političarima, koji se svim silama trude da okite lovor-vijencem demokraciju. A najviše zato, što je to moderno, savremeno. A ako mislimo, prijatelji, da budemo seljacima i radnicima simpatični, tada tjerajmo po modi i budimo — Demokrati. Demokrati na svakom mjestu, u svakoj prilici, na kopnu i na moru — ali samo riječima! Djelima se ne isplati biti demokrata.

Demokrata na djelu?! Fuj, prostota! Zamislite, prijatelji, da mi sjedimo u društvu s radnikom i seljacom! Mi puni manira, neparfimirani, dotjerani; mi koji jedemo juhu s pečenjem i raznim dodacima. A seljak? Miriši na luk, kapulu, na svoj „prljavi" obor... Pa da nas okuži! Eh, vidite, to se ne isplati.

A Sibenik je doista pokazao, da je zbilja demokričan. — U svrhu objašnjenja dozvolite mi, da vam na-

Iza zbora prisutni jednoglasno zapjevaše „Lijepu našu", a zatim se svrstala povorka i pošla do katoličkog Doma.

POPODNE

Poslije podne je u Katoličkom Domu, pred krcatom dvoranom, po četvrti put odigran dramski komad „Tomislav". Igra je bila na visini.

Navečer su glazbe iz Drniša, Tiješnjog i Lukorana na obali održali koncerte. Ispraćajem gostiju, toplim pozdravima, spontanim mahanjem rubaca i povicima završeno je ovo križarsko narodno slavlje.

Sibenik je opet pokazao svoje pravo lice, a u dušama svih prisutnih još jače je zaplamsala ljubav prema vjeri i narodu, iz kojega su nikli.

R.

Nedjeljno evanđelje

s poukom

XVI. nedjelja po Duhovima

EVANĐELJE SV. LUKE. 14. 1—11. U ono vrijeme, kad uđe Isus u subotu u kuću nekoga poglavice farizejskoga, da blaguje kruh, oni ga pazijahu. I eto nade se pred njim neki čovjek, koji je bolovao od vodene bolesti. I odgovarajući Isus reče zakonancima i farizejima govoreći: Je li dopušteno u subotu liječiti? A oni umuknuše. On ga pak uze i ozdravi ga, te ga otpusti. I odgovarajući reče im: Koji od vas ne bi svojega osla ili vola, da mu padne u zdenac, odmah izvadio u dan subotnji? I ne mogoše mu odgovoriti na to. A i zvaničima kazava priču, opazivši kako izbirahu prva mjesta, i reče im: Kad si pozvan na pir, ne sjedaj na prvo mjesto, da slučajno ne bude među pozvanim koji odličniji od tebe, i došavši onaj, koji je pozvao tebe i njega, reče ti: Podaj mjesto ovome: i onda ćeš zastiđen sjesti na niže mjesto. Nego kad si pozvan, došavši sjedi na zadnje mjesto: da ti reče, kad dođe onaj, koji te je pozvao: Prijatelju, pomakni se na više. Tada će tebi biti čast pred onima, koji sjede s tobom za trpezom. Jer svaki, koji se uzvisuje, bit će poniznjen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.

POUKA:

„Jer svaki, koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, povisit će se." — Tako nas uvjerava Isus. U svome dnevnome životu čovječanstvo nikakovu izreku Kristovu nije tako živo osjetilo na svojoj koži kao ovu.

Oholost je mnoge ljude zanošila tako daleko, da su mislili, e su oni sve. Dosta nam se je sjetiti rimskih careva, koji su sami sebe proglasili bogovima. Ili Napoleona, koji je, upokorivši gotovo svu Europu, smatrao potrebnim, da zarobi i Kristova namjesnika Papu i tako pokaže svoju moć! Pa kako svršise ti silnici? Rimskih careva više nema; mnoge od njih ubiše vlastiti podanici; mnogi mora-

vedem primjer, iz kojega ćete vidjeti da sam istinu rekao.

U Sibeniku su „crnogardisti i klerikalci" održali svoj javni nastup. Povorka, pretstava. Moramo priznati — uspjelo je. Uveče je i bio koncert seljačkih glazbā.

Pred elitnim hotelom — prvim i najboljim u Sibeniku — Grand hotelom „Krka" koncertirala je drniška glazba.

Pitate me, čemu sve ovo, i kako ova stvar spada u demokraciju? Dozvolite mi, da dovršim. Vidjećete, kako i ovo ulazi u demokraciju.

Prije nego su seljaci-glazbari došli pred „Krku", da, bez pare honorara, zaslade pive i špricer gospodi, stolovi su bili prilično puni. Bilo je živahno i blagolagoljivo. Možda se raspravljalo i o demokraciji. Možda — ne znam! Svakako je vlasnik lokala imao koristi od ove gospode — demokrično raspoložene. Ali to nas ne zanima, jer to ne spada u demokraciju.

Evo, sad — prijatelji! Čujete li alarm? Tā, nijeste gluhi! Nijeste slijepi! Pazite!

Gospođa se uzvrpoljila. Oči uznemireno gledaju. Kupe se šesiri, štapovi i štapići. Dame popravljavu svoje naherene šeširiće. Gospođa se dižu. Pogled im luta od stola do stola. Pobljedili su od strave. „Ober" naplaćuje tek tamo u najkrajnjem u-

doše bježati sa prijestolja, a i oni, koji naravnom smrću umriješe na carskom prijestolju, danas su zaboravljeni. Svak im se ruga i podsmijehuje, da se bogovima nazvaše. A Napoleon? Taj silni car umro je zarobljen od Engleza na malneom otoku sv. Helene.

Naprotiv: Isus se rodio u štalici, umro na križu, a danas Mu se milijuni klanjaju kao Bogu. Dvanaest siromašnih i nekih apostola pošli su svjetom, da propovijedaju „Krista spietoga." Tada su im se ljudi rugali, dapače ih i poubijali. A danas? Milijuni im se klanjaju i mole ih. Takovih primjera imamo mnogo.

I danas ćeš naći svu silu ljudi, koji se ohole; koji se razmeću svojim znanjem ljepotom i snagom. Ti su ljudi nepodnosivi u ljudskoj zajednici: Hoće uvijek da budu na prvim mjestima, da se svagdje njihov glas čuje i uvažava. Ako ne bude kako oni hoće, tada su spremni kidati, svadati se, osvećivati se i klevetati.

Takove tipove ne trpi Isus. Njegovu su ponizni. Oni koji poznaju same sebe i u tome spoznanju vide, da su sami po sebi ništa, a da veliki mogu postati samo po Bogu i Njegovoj milosti.

I doista, samo onaj koji je ponizan, taj je velik. Toga nitko nemože svladati. Jednostavno zato, jer je njegova snaga u Bogu, a Bog je nepobjediv! — „Sve mogu u Onome, koji me jača" kaže apostol Pavao.

Po svijetu

USTANAK ARAPA U PALESTINI još uvijek traje i postaje sve veći. Engleska je kod kuće morala da mobilizira neke rezerviste, što se dogodilo prvi put iza svjetskoga rata. Sada ima Engleska u Palestini već 16 tisuća momaka. Proglašeno je opasno stanje i prijeki sud.

SPANJOLSKI GRADANSKI RAT vodi se još uvijek jednako ogorčen. Ipak se čini, da će bijeli pobijediti, a crvene komunističke čete izgubiti. Već dobre tri četvrtine Španjolske su u rukama bijelih. To više ne tajl ni španjolska anarhistično-komunistična vlada. Iza vrlo važnog grada Iruna osvojili su bijeli i drugi važni grad San Sebastian.

CETIRI SULTANA KOD SV. MISE. U istočno-afričkoj misiji Hagonio slavio je pater Verdaasoonk svoj srebrni misnički jubilej, kod kojega su prisustvovala četiri urođenička sultana. Sva četvorica su već pokrštena, trojica su katolici, a jedan je protestant.

IZ KATOLIČKIH MISIJA. U Mongoliji su Bijeli Oci u Sentu, u apostolskom vikarijatu Suinanu, priredili veličajnu procesiju sa presvetim Sakramentom, koja je trajala 4 sata i u kojoj je sudjelovalo 30 svećenika i 10 hiljada vjernika.

KAZNJENICI GRADE KATOLICKU KAPELICU. Na poticaj svoga duhovnika londonski kaznjenici u državnoj kaznionici sagradili su svojim rukama katoličku kapelicu, jer država nije imala budžetske mogućnosti, da se pobrine za njihovo dušobrižni-

glu. A dame skoro da ne padaju u nesvijest. — Vidji se „mrijet im se neće, al' jest nešto što ih naprijed kreće".

— Ober, ovamo, platiti — drhće glas gospode.

— Ober, molim, naplatiti!

— Ober!

— Ober, samo česak!

A ober ovamo — ober onamo. I naplaćuje. Sve onako u brzini. Čudi se i on. Tā, što je toj „otmjenoj" gospođi? Da im se nije što desilo? Da im nije „Krka" omrzla?

Nije mogao da protumači, nego je samo slegnuo ramenima.

Jedan stol, koji je redovito bio „zauzet", sada je kihnuo od dosade. Poštovani „gospodin" koji se odrekao „klerikalizma" upravo je napustio „većernje promatranje" gostiju i — otišao.

Gospođa su užurbano i vidljivo napustila „Grand Hotel Krka". O-lakšano i iz punih grudih uzdahnuli su:

— Sretno smo umakli. Demokracija je spašena! Nećemo udisati luk i kapulu, ni osjetiti miris obora, po kojem se prašiči rokuću valjaju.

Aha, tu smo! Sad mi je jasna ona užurbanost. Pobornici demokracije utekli su da ne sjede zajedno sa seljacima. I kako su rekli: spasiše

štvo.

JAPANCI ĆE NAS PRETECI. Katoličko sveučilište „Sofia" u Tokiju pristupilo je izrađi jedne japanske enciklopedije za katolike. Sudjelovat će i brojni ugledni evropski katolički pisci n. pr. Belloc, Maritain, Clauel, Marconi, benediktinci iz Beurona i drugi. Mi još nemamo ni prijevoda ni originalne kakve katoličke enciklopedie.

HITLER PROTIV KOMUNIZMA. U Nürnbergu se održao prošlih dana veliki stranački kongres njemačke nacionalsocijalističke stranke. Ovogodišnji se kongres održao pod lozinkom „Borba protiv boljševizma". Na kongresu je sudjelovalo preko milijun ljudi, za koje je izgrađen golemi šator na površini od 500 hiljada kvadratnih metara. Prije završetka kongresa održao je Hitler govor, u kome se žestoko oborio na Sovjetsku Rusiju i isticao cilj komunističke propagande u čitavom svijetu. Usporedio je komunističku propagandu s aktom miješanja u unutrašnje prilike jedne države. Oborio se na strane državnike, koji još ne vide opasnost od komunizma, već tekar onda, kada je prekasno i kada se u toj opasnosti počnu da guše. Oborio se i na sistem rada i propagande III. internacionale. Naveo je, da komunizam ne može poraći, da je 98 posto činovnika u Rusiji iz redova židovskih elemenata, koji nijesu nikada bili proleter i koji nemaju ništa zajedničkoga sa proletarijatom, a osim toga nijesu nikada pošteno zaslužili svoj kruh. Prikazavši prilike u Španjolskoj rekao je, da je to najbolja slika boljševističkih metoda.

SV. OTAC PAPA O DOGAĐAJIMA U SPANJOLSKOJ. 14. t. mj. Sv. Otac Papa Pio XI. primio je veliki broj španjolskih bjegunaca, koje su mu predvela tri biskupa i velika skupina svećenika. Tim povodom održao im Sv. Otac Papa oduševljen govor, koji ćemo radi njegove aktualnosti i osobite važnosti nastojati donijeti u cijelosti u kojem od sljedećih brojeva. Rekao je, da je potišten čuvši vijesti o grozotama građanskoga rata, ali se ujedno veseli, što velika većina španjolskog naroda, unatoč svim patnjama, ostaje vjerna svojoj vjeri i katoličkoj Crkvi. Bodrio je bjegunce, neka ih ni najveće patnje ne pokolebaju u njihovoj vjeri. Tješeci ih, da su mučenici najdraži sinovi Božji, koje čekaju nesbeske milosti. Svaki je rat strašan, svaka prilika, u kojoj čovjek svjesno ubija svoga bližnjega, ali je najstrašniji građanski rat, gdje brat ubija brata. Zatim se Papa oštrim riječima osvrnuo na prevatničku akciju, uperenu protiv društvenog poretka, koja se akcija u prvom redu obara na katoličku akciju kao jedinu zapreku širenja svoga pokreta. Vođe ove prevatničke akcije daju već masi oružje u ruke, da se bori protiv postojećega reda, da razara tekovine kulture i građanskoga poretka. Branio je Crkvu od optužbe, da nije dovoljno jaka. Čda spriječi ovu prevatničku akciju. „Kako će Crkva ispuniti ovu svoju zadaću — pitao je Papa — ako joj na mnogim stranama oni, koji su odgovorni za red i poredak, oduzimaju slobodu akcije?" Na kraju svoga govora bodrio je bjegunce, neka, unatoč svim patnjama, ustraju u svojoj vjeri. Zatim je blagoslovio bjegunce i Španjolsku.

demokraciju — od onih koji sačinjavaju tu demokraciju! Utekli su, da im seljačka glazba ne kvari nježni sluh, da ih ne okuži dah sinova grude, o kojoj „intelektualci" sa punim trbuhom slatkiša i pečenja, bijelog kruha i odličnog vina, toliko govore.

Sve za grudu i demokraciju — riječima, a činom: bijeg pred onima koji žive na brazdamama te opjevane grude.

Ali sad se dogodilo ono što se uvijek događalo. Kažu: siromah pomaže siromaha! Mjesto šešira, mezzokaneta, šeširića, pudera i šminke, šibenski seljaci-gradani, seljaci iz okolića, niži činovnici, pokućarci zamijenili su gospodu. Oni su bili vjerna publika seljaka-glazbara. Njihov pljesak više se doimao srca, nego blazirani smijehak i izvještačeni pljesak gospode. Razigrano srce malog naroda — koji je stvarno veći od onog „elitnog" — više je dao, nego što „gospoda" mogu da dadu svojim prisustvom.

A situaciju onog osamljenog stola, koji je kihnuo od dosade, spasio je jedan koji se nije odrekao „klerikalizma", koji živi s malim narodom — jedan iz zadarske nadbiskupije, sa školja.

A sad mi, prijatelji, kažite, zar nijesam pravo rekao, da su gospođa

Tajna krlžarskih uspjeha

Križarstvo je najsimpatičnije omladinsko gibanje što se je uopće pojavilo u hrvatskom narodu. Sinovi Crkve su ponosni na tako snažan pokret, a svi ostali, koji su i malo dalje otisnuli od kraja — i od Boga i od Crkve — nisu baš neprijateljski raspoloženi prema Križarstvu. Ako se mnogo ne vesele njegovom snažnom podizanju, a to barem ne iznose ni što protiv. A ni nemaju što iznositi, jer je to pokret časne prošlosti, pa ga niko ne može u tom smislu prekoriti za grijeh.

Mi s ponosom konstatiramo: — simpatije hrvatskoga naroda su uz Križare, sve od prvih pretstavnika narodnih, pa do onog našeg Zagorca koji je tek čuo za to ime.

A zašto?

Puno uzroka otpada na činjenicu, što su Križari rođeni u najtežim časovima za naš narodni opstanak. U teškim mukama ih je radala razgaljena hrvatska gruda, i oni su bili jedini na terenu upravo onda, kada je boj bio najžešći. Viteških pojedinaca je bilo, ali organizirane bojne snage nije bilo osim one križarske.

Majci je najdraže ono dijete što ga u mukama rađa i u bijedi odgaja. I hrvatskoj domovini su dragi Križari, jer ih je, kad je bilo najteže, u svoje povoje zavijala. Ti mali patnici su brzo odrasli i stali na čelo borbe kao braniči majčina prava i časti.

Ipak to nije glavni razlog da su simpatije na strani Križara.

Nekim je sinovima našega naroda hrvatski pokret, na čelu s današnjim vođstvom, previše pod utjecajem katolicizma; neki izlanu i riječ — da je taj pokret previše „klerikaln“, jer riječ klerikaln — ne razume ili ne će da razume.

Hrvatski narodni pokret hoće da bude odraz našega sela — u jednu riječ: vođstvo pokreta hoće da bude pravi tumač i pretstavnik onoga što naš narod jest, a ne što bi, možda, ko želio da bude. I baš radi toga, što hoće da bude vjeran tumač onoga što naš narod jest, s katolicizmom mora računati. Onim časom kad bi narodni pokret prestao računati s tim najpozitivnijim činiteljem u uzgoju našega narodnoga života, ne bi više bio ono što jest i što mora biti.

Hrvatsko selo je duboko kršćanski prožeto. To je rad čitavih generacija. Ni sablja ni diktator to ne briše. Istinski pretstavnik narodni mora biti prožet istim osjećajima, a u najgorem slučaju, ako misli ostati na vrhu, s tim osjećajima mora računati kao s činjenicama koje ne mogu trpiti silu.

Evo, upravo ova tačka našega narodnoga pokreta je glavni oslonac njegov. Upravo ova okolnost, što računam s onim kakav naš narod jest — duboko kršćanski prožet — našem narodnomu pokretu daje legitimaciju istinskog i nepatvorenog pretstavnika naroda, kao cjeline, njegovih težnja i osjećaja. A to je ujedno jamstvo naše sigurne pobjede.

pokazala, da su demokrati na svakom mjestu, u svakoj prilici, i na kopnu i na moru — ali samo riječima. U životu im se ne isplati biti demokrata!

Tako nas oni, prijatelji, uče što je demokracija, i kako da je shvatimo. To je najmodernije i najsavremenije: Vičimo o demokraciji, pjevajmo joj hvalospjeve, ali pri tome pazimo da nas ne okuži zadah luka, kapule i obora...

A sad samo jednu ozbiljnu riječ. Zahvaljujemo „gospodi“ na pouci. Vrijeme je već da se raščiste pojmovi. Nije svak za demokraciju. „Mnogo je zvanih, ali je malo odabranih!“ — Tako Evandleje, a tako i mi sitni, „snishodljivi“ tipovi. Nek se svak ne razmeće demokracijom. Parfem i luk nijesu jedno isto. Na prošlom učimo se za budućnost.

Iza ponoći u karnevalu padaju maske i otkrivaju se lica. A „gospoda“ su ovom prigodom otkrila lice, i mi ih jasno gledamo.

Svejedno, svaku se pogaču ne može da prožvače. To se znađe. Njima vječna hvala na pouci. A mi ćemo zapisati:

— Što je bilo — više biti neće!

Enigmata

Što je rečeno za narodni pokret kao izražaj političkih težnja narodnih, isto se može reći za Križarstvo u kulturno-moralnoj orijentaciji narodnoj.

Križarima će se reći da su u svomu beskompromisnom katolicizmu i previše opori, ali ćeš vrlo rijetko čuti da ih se krsti riječju „klerikalci“. Ako se čuje, to izlazi iz ustiju onoga komu je biti dobar katolik istoznačno s riječju „klerikalac“, ili pak od onoga komu je do toga da muti, napada, pa se, onda, služi i stvarima za koje je svijestan da laže.

Križari su vitezovi Križa Golgotškog Mučenika. Katolicizam teorije i prakse izdižu iznad svega. Oni su katolici, ali ne klerikalci. Tu su „biljku“ neki pokušavali, svjesno ili nesvjesno, presaditi na naše tlo. Proti tomu se odučno digoše stvaraoci omladinskog gibanja izraženoga u našem Križarstvu.

Križarstvo hoće da bude pravi pretstavnik naše narodne duše. Ono sluša otkucaje srca našega naroda. Naš narod je katolički. Svoj katolicizam duboko cijeni, i ne daje ga blatiti bilo čime. Politika, bila ne znam kako načelno vodena, često je prisiljena na kompromise. Političari su ljudi kao i svi ostali. Covjek griješi, iz neznanja i iz sebeljublja, a time kompromitira i ideju čiji je pretstavnik. Politički teren je najsklizaviji za mane čovjekove. Baš radi toga pravi sinovi Crkve zaziru od političkog katolicizma.

Naše Križarstvo, prije Orlovstvo, visoko je u tomu pogledu isticalo svoj beskompromisni nepolitički katolicizam. Ono je stavilo sebi zadatak da pridžie i odgaja duh narodne omladine, oduševljavaju za uzvišene ideale, jer samo su ideali vrijedni života, a idealna omladina sigurno jamstvo sretne narodne budućnosti.

I od ovoga svoga moralno preporođenog programa Križarstvo ne otpušta ni ču otstupiti. Ono odgaja i odgajaće našem narodu najbolje građane, a Crkvi dobre sinove. Kod toga ostaje. To su visoki zadaci i široko cjelovanje, da bi mu trebalo saći na politički teren.

Križarstvo sve postavlja na svoje mjesto i u tomu je tajna njegovih uspjeha i simpatija sa strane širokih narodnih masa.

Junior

Socijalno zrnje

SVJEDOCI SVJEDOČE

Kad kod nas novine prikazuju žalosno stanje u boljševičkoj Rusiji, onda crveni znadu reći: „To su buržujške laži“. — I mnogi bi bili pripravniji u to povjerovati, da same komunističke novine i službeni izvještaji ne donose takve vijesti.

Tako je u Berlinu izašla knjiga prof. dr. Greife-a „Prisilni rad u Sovjetskom Savezu“, u kojoj, na temelju samih ruskih službenih izvještaja, dokazuje da u Rusiji umire od gladi 6 milijuna jadnih robova, i to radi prisilnog rada koji im nameće boljševička vlada.

Da je uistinu takvo stanje u Rusiji, potvrdio je i Schauer na kongresu komunista u Brüsselu (Belgija), kad je rekao: „Tamo (t. j. u Rusiji) nema radnika, ondje su samo robovi. Tamo se krvlju naroda hrane pojedini tirani“.

JEDAN OTAC

„9 juna mladi Leon Devilkanov, star 16 godina, pokušao je da izvrši samoubistvo u stanu svoga oca, koji se nalazi u Pavlovskom selašću, u Moskvi. Susjedima je uspjelo da spase očajnika i da ga pošalju u bolnicu. Mladi Devilkano ostavio je jedno pismo, kojim tereti svoga oca da je prozurokavao njegovu odluku o samoubistvu.

„Istraga je utvrdila sljedeće činjenice: Zena starog Devilkanova umrla je 1934 god. Njegova dva sina Leon i Vladimir (posljednji sada ima 13 godina) ostala su da se za njih otac stara. Uskoro se Devilkano oženio, ostavivši svojoj drugoj ženi u dužnost da se stara za njegovu djecu. Život ove djece nije bio ružičast. Poslije nekoliko mjeseci otac se razveo i po treći put oženio. Svoju djecu je maltretirao, lišavajući ih hrane i svih

drugih sredstava za život. 1935 godine Devilkano se opet razveo, da bi se oženio po četvrti put. I ovaj je brak bio uskoro razveden, poslije čega se otac oženio po peti put. Devilkano je potpuno napustio svoju djecu i nije se više za njih starao. Istraga se nastavlja.“ („Pravda“ 11—VI—1936 g.) — Tako je to, kad se uzakonjuje slobodna ljubav.

BLAGODATI KOLEKTIVIZMA

Boljševički dnevni list „Istina“, koji izlazi u Kijevu na njemačkom jeziku, kako izgleda, trudi se da ukaže bar jednom čast svom imenu koje nosi. Pustićemo „Istinu“ da sama govori, da bismo dobili sliku, kakve su uistinu prilike, kad jedan zvanični partijski list ovako piše: „Ništa se ne vidi od te borbe kojom treba da se spriječe gubici žetve. Mašine za žetvu funkcionišu rđavo. Veliki procenat žita ostaje u klasju i u slami, a po poljima, gdje se žetva obavila, ostaje masa stabljika. U kolektivnom gazdinstvu „Sotajević“ i ne pomišlja se na jesenje radove i gubi se skupocjeno vrijeme u neradu. Cijelo dobro je zaraslo korovom. Na poljima se nalaze svega dva do tri pluga tako, da rad iac kao sa puževima. Na sve ovo u pravu gleda potpuno bezbrižno, i ništa je ne može poremetiti iz njenog mira.“ („Istina“ od 8 i 18 VIII 1936). U kolektivnom gazdinstvu „Novi put“: „16 jula kupljeno je sijeno. Tom prilikom veliki dio ostao je ležati na zemlji i propao... Za vrijeme radova ljudstvo koje radi na traktorima rđavo je usluženo. Ono dobiva doručak tek oko 11 sati. Ručak oko 17 sati, a večeru uopće ne dobiva.“ („Istina“, od 4 VIII 1936 g.) — Eto to su primjeri, u masi drugih, koji rječito govore o uspjesima i blagodati kolektivizma.

CRVENDAČI

U „Hrv. Zagorcu“ prof. F. Sojat osvrtće se opširnijim člankom na komunizam, te završava:

Da, razbila se sva Evropa, sav Zapad... na dva nepomirljiva tabora: na tabor Krista, i na tabor antikrista... Hrvatski je narod već jedno tisućljeće u taboru Krista... vjerno, stalno, nepokolebivo... Hrvatski će Narod u tome otmenom i plemenitom taboru ostati i sada u ovoj krutoj, krvavoj borbi obračuna vjeran... To neka dobro znadu crvendači jednoga i drugoga spola... I kao što je Krist pletenim bičem gonio iz Hrama Božjega „trgovce i mijenjače novca“... tako će i Hrvatski Narod pletenim bičem goniti i izagnati sve te crvendače jednoga i drugoga spola, koji su se podlo i infamno uvukli, ušuljali u sve institucije, u sve organizacije bez iznimke, da truju, da razaraju, da uništavaju sve jedro, zdravo i pošteno, a na komandu Moskve i Čikaga, i u slinavoj službi „mletačkih trgovaca“. Ovdje i te kako vrijedi ona latinska: „Videant consules!“ Još je vrijeme... ali... „periculum in mora!“... „pogibelj je u krzmanju!“ Tko će biti kriv, ako se razbije jedinstvo Hrvatskoga naroda?! Samo budnost može to jedinstvo usčuvati!

STO JE KOMUNIZAM?

Za vrijeme pariske komune g. 1871. širio se po Parizu letak s ovim stihovima: Što je komunizam?

Odgovor:
Kad svaki žanje, a niko ne sije.
Kad svako kida, a niko ne šije.
Kad svako troši, a niko ne radi.
Kad svako ruši, a niko ne gradi.
Kad svi piju, i još preko mjere,
A baš niko vinograd ne bere.
Kad svi viču, a svi čuju loše.
Kad niko nema ništa, a svi troše.
Kad niko ne uči i niko ne znađe,
A učitelj baš mnogo imade.

Po državi

ZDRAVSTVENO STANJE DRA MAČEKA, političkog vode hrvatskog naroda tako se razvija, da će za koji dan moći da napusti „Merkurov“ sanatorij i pređe u kućnu njegu. On je sada izvan svake opasnosti. Rana mu zacjeljuje normalno te se već dio dana kreće izvan postelje. Sva naša hrvatska javnost s velikim oduševljenjem primila je ovu vijest.

UMRO SVETUZAR PRIBIČEVIĆ. U 10 sati noći od 15 o. mj. umro je u sanatoriju Podoli nedaleko Praga poznati politi-

čar i bivši ministar Svetozar Pribičević.

NEDJELJA CRVENOG KRIŽA priređuje se i ove godine od 20. do 26. t. mj. uključivo. U to vrijeme naplaćuje se na željeznicama i drugim prometlima na svaku kartu 50 para više. Ako je cijena karte preko 100 dinara, onda za svaku započetu stotinu dinar više. Isto se takve takse naplaćuju i za ulaznice u kazališta i kina. I na pošti naplaćuje se za svaku pošiljku u unutrašnjosti zemlje 50 para više. Ove godine izlaze dvije vrste poštanskih maraka u korist Crvenog Križa: po 50 para te po 75 + 50 para i po 1.50 Din + 50 para. Ova se druga vrsta upotrebljava za pisma i dopisnice.

PRAVILNIK O GRADANSKIM ŠKOLAMA. Izašao je novi pravilnik o građanskim školama, što ga je izdalo Ministarstvo Prosvjete. Prema njemu se naše građanske škole dijele u tri smjera: trgovački, industrijsko-obrtni i poljoprivredni.

DOBRI ZUPLJANI. U Brodancima (dakovačka biskupija) dovezli su vjernici kojih 100 kola zemlje i uredili župsko dvorište, s mnogo truda iskrčili ogradeni vrt i šumu u dvorištu, besplatno okročili i popravili župski dom i sakupili za orgulje oko 4.500 Din. Dok su tako muškarcu radili, žene su se i djevojke natjecale, da raspasaju i pokupuju što više Novih Vijenaca (oko 150 komada). Sada se svi spremaju da prošire crkvu, koja je za selo premalena. Zaista svake hvale vrijedno! Nije zaostala ni filijala ove župe, selo Habjanovci, koje je obnovilo crkvu izvana i nabavilo nove prozore za nju.

GROM UBIO VOJNIKA I 3 KONJA prilikom vježbi planinskoga puka na Platku iznad Sušaka. Omamio je također nekoliko vojnika, koji su se sklonuli u staju.

NAD RABOM je prošlih dana harao strahoviti orkan. Zračna vijavica strgala je sa crkve krov, a oštećeni su krovovi i ostalih građevina u mjestu.

RODILA JE TROJKE žena Jozice Petrića u selu Zagorju kotara duvanjskog. Sva tri sina su zdrava i normalne veličine. I majka je također potpuno zdrava.

OPĆINSKI IZBORI provedeni su 13. t. mj. u 41 općini savske banovine. Većinom je bila istaknuta samo jedna lista, i to lista bivše HSS, ali i tamo, gdje je bila istaknuta i druga lista, službena lista b. HSS. pobijedila je ogromnom većinom. Bivša HSS. dobila je većinu u 40 općina. Samo je u jednoj općini pobijedila neslužbena lista bivše HSS.

JOŠ U 110 OPĆINA savske banovine raspisani su općinski izbori.

PROTI UBOJICI PK. KARLA BRKLJACICA, Stevanu Peinoviću, određena je rasprava za 5. i 6. t. g.

Dopis iz Drniša

EUHARISTIJSKI KONGRES. Dan četiri listopada biće svečani dan za cijeli ovaj dekanat, jer će se toga dana održati Euharistijski kongres, blagosloviti četiri nove zastave Kat. Akcije i održati svečani sastanak svih okolišnih članova Trećeg Reda Sv. Franje. Pripreme su već u punom jeku i odabran je posebni odbor od članova katoličkih društava i drugih prosvjernih društava iz mjesta sa g. Simešinom na čelu. Rad je u glavnom podijeljen na četiri odbora i to: financijski, stambeno-prehrambeni, ukrašeni i za red i doček. Ovom prigodom biće i izložba hrvatske katoličke štampe, a posebni odbor za to vodi brigu. Za javno zborovanje pozvani su najbolji narodni govornici iz Zagreba i Splita. Veliki interes za ovaj Kongres vlada u okolišnim župama a javljaju nam, da će mnogi dčci iz dekanata kninskog, visočkog kao i iz šibenika.

IZLETNICI. Prigodom Križarskog dana u Šibeniku bila je i naš glazba i preko dvjesto članova katoličkih društava. Glazba je davala u Šibeniku na večer koncertat, koji je lijepo uspio. Glazari su bili u narodnoj nošnji, što je svrnilo veliku pažnju cijeloga naroda. Udarajući ulicama narodne davorije bili su nprestanto obasipani cvijećem od razdraganih građanstva. Pri povratku su svirali ispred stana Preuzvišenog Biskupa, koji ih je blagoslovio i obećao im doći u Drniš. Svi su se zadovoljni povratili kućama, veseli, što su im Šibenčani obećali, da će doći u što većem broju na naš Euharistijski kongres, pa ih stoga već sada svi rado očekujemo.

MILIJARDE U ZRAKU. Prošle godine popušiše građani jedinjenih Američkih Država preko 130 milijardi cigareta.

VELIKE VOJNICKE VJEŽBE. Između Venecije i Npulja vršile su se prošlih dana velike voje talijanske vježbe. Vježbama je sudjelovalo 150.000 vojnika.

Važne izjave

„Hrvatski Dnevnik“ donosi, da su održali uspješni sastanak na Trešnjevki u Zagrebu narodni zastupnici b. HSS Ivan Peštaj, dr. Josip Reberski i prof. Findrik. Ivan Peštaj je izjavio, da hrvatsko radništvo nema voditi neku drugu politiku, koja bi se u čemu razlikovala od politike, koju vodi cijeli hrvatski narod, a napose seljaštvo. Zastupnik dr. Reberski osvrnuo se na događaje u Španjolskoj ističući, da su se tamo sukobile dvije ideje: nacionalistička i komunistička. Hrvatski narod da će znati obračunati sa svakim komunistom, koji bi se pojavio u njegovoj sredini. U Hrvatskoj mora pobijediti neacionalistička ideja. Ona će pobijediti i s toga, jer se uz hrvatskog seljaka na istoj liniji nalaze i svi svjesni hrvatski radnici. Hrvat se danas ne dijele u stranke i strančice nego se okupljaju u jednu falangu i seljaci i radnici i zarava, nepokvarena narodna inteligencija. To je najveća garancija za uspjeh. Prof. Findrik istakao je složan rad hrvatskih seljaka i radnika. Hrvatsko radništvo nije nikakva odsječena grana nego je čvrsto povezano s hrvatskim seljaštvom i čini tako cjelinu hrvatskoga naroda. Naš hrvatski radnik nije niko drugi nego hrvatski seljak, koji je silom prilika morao poći u grad. Zato taj radnik ne može nikada zaboraviti, da je potekao iz hrvatskoga sela.

Križarske vijesti

NOVA KRIZARSKA DRUŠTVA osnovana su u Sonli (okružje Subotica), i Radunice kod Maglaja, okružje Sarajevo. POSJETI I PREDAVANJA. U nedjelju 13. IX izaslanici V. K. B. posjetili su te održali predavanja u Zenici (S. Ramljak), Sesvetama (I. Tubaković), Šibeniku (dr. Protulipac), Sisku (dr. Cicak), Pitomači (M. Cerovac).

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 13 rujna bile su velike križarske svečanosti u Šibeniku, Zenici, Sisku, Pitomači, Osijeku, te u Zagrebu na Trnju.

PROSLAVA DRIZARSKOG DANA. Opća proslava križarskog dana održana je u nedjelju 13. rujna. Svuda su bile crkvene proslave, svečani sastanci, priredbe itd. U mnogo je mjesta održano svečano primanje u organizaciju. Sama proslava prošla je vrlo dostojanstveno. Neki katolički listovi posvetili su tom zgodom mnogo pažnje Križarstvu i Križari im se zahvaljuju. Pisanje naše stampe je najbolja pobuda za križarski rad omladini. Križari će se znati odužiti štampi, koja im je posvetila svoje stranice.

VEĆE SVEČANOSTI. Za nedjelju 20. rujna najavljuje su ove večje križarske svečanosti: U Vinkovcima (izaslanik dr. Protulipac), u Petrinji (izaslanik Stj. Ramljak), u Maču (izaslanik dr. Cicak), u Čadavici (izaslanik F. Grgić), otoku i t. d.

Za nedjelju 27. rujna najavljuje su večje svečanosti u Virju, Novoj Gradiški, Čumtici, Bakiću, Viljevu, te u Zagrebu na sv. Duhu.

PRIPREME ZA TEČAJ U ZAGREBU. Za Križarski tečaj u Zagrebu, koji će početi 18. X uveče i trajati sa duhovnim vježbama 6 dana, vlada veliko zanimanje. Prijave za tečaj se šalju na V. K. B. do konca rujna.

MALI OGLASNIK

ZENSKA ZANATSKA SKOLA (sv. Luce) preporuča građanstvu svoju radionicu „atelier“ u kojemu se izrađuju sve vrste ženskih haljina i rublja uz veoma umjerene cijene. Za tačnost u izrađivanju narudžbi jamči i odgovara Uprava škole.

Kalendar Rujan

N. 20	16 nedj. po Duh. - Eustahij, m.
P. 21	Mele, ap. ev.
U. 22	Toma Vilanovski
S. 23	Lino, p. m. - Tekla dj. m. ☉ Prvak
Č. 24	Bl. Dj. M. za otkup sužnjeva
P. 25	Kleofa, uč.
S. 26	Kanodski muče ici

Sv. Toma Vilanovski

Rođio se u blizini grada Vilanove u Španjolskoj g. 1488. Roditelji mu bijahu siromašni, ali jako darežljivi. Ovu lijepu krepost baštiniio je Toma od roditelja te se od malih nogu, pa do zadnjeg daha u njoj isticao. Tako se priča, da je još za vrijeme pučke škole više puta došao kući bez kabanice i bez obuće, jer bi ih dijelio siromašnijim drugovima.

Iza dovršenih srednjih škola u Vilanovi, upisao se na sveučilište u Alkali, gdje se je, nakon dugog razmišljanja, odlučio za redovnički stalež.

Toma, kao novak augustinskog reda, pretekao je sve redovnike sa svojom izvanrednom blagošću, ljubavlju i svetosti. Malo je govorio, a rijetko izlazio iz svoje ćelije. Tek 4 sata spavao bi dnevno, i to više puta na gojoj dasci.

Kao svećenik istakao se kao vrijedan i rijedak propovjednik. Kad bi Toma propovijedao sve bi ostavilo i najhitnije poslove, a car Karlo V. imenovao ga je za svog dvorskog pro-

povijednika.

Toma je bio starješina mnogim samostanima. Svugdje je uveo zapt i red, pa su se brojni redovnici pod njegovim vodstvom vinuli do velikog stupnja svetosti.

Godine 1544 postao je Toma nadbiskup u Valenciji. Pa kad je kao nadbiskup stigao u svoj prijestolni grad, prvi posjet je namijenio gradskim tamicama. Tom prilikom povjesničar je zapisao da je nadbiskup isprobio od vlasti, da se dade uzimcima više zraka i svijetla.

Toma i kao nadbiskup nije se odrekao brige i ljubavi za siromahe. Sve svoje ogromne prihode davao je siromasima, a sam je živio vrlo oskudno i oblačio se siromašno, samo da bi mogao obilatije dijeliti siromasima. Preko 500 siromaha svakog je dana dobivalo hranu u nadbiskupskoj palači. Isto tako nije se nijedna siromašna djevojka udala, a da joj sv. nadbiskup nije udijelio bogati miraz.

Naš svetac bi preko dana propovijedao, posjećivao bolesnike i siromahe, a noću bi molio i suzama natapao svoje pokorničko klecalo. Više puta običavao je do krvi se bičevati, samo da bi spriječio sablazan ili teški grijeh.

Toma je nekoliko puta molio sv. Stolcu neka skine biskupsko breme sa njegovih leđa. Ali uvijek je bilo bez uspjeha. Jedina smrt ispunila je njegovu želju. — God. 1555 u rujnu oboli. Svečeva bolest proizvela je nevidenu žalost i bol. Zahvalni narod išao je u procesijama i molio Boga da povrati nadbiskupu zdravlje. A kad je pukla vijest među građanstvom da je nadbiskup preminuo, nastala je u gradu vika, kao da je kakvi neprijatelj osvojio grad.

Preko 8 hiljada siromaha pratilo je svečev lijes do vječnog počivališta.

Život Šibenika

IMENOVANJA I PREMJEŠTENJA SVEČENIKA. Preuz. biskup i apostolski administrator imenovao je: Velč. don Filipa Mimica, mladomisnika, upraviteljem župe Ljubitovice, Velč. don Petra Špika, dosadanjega upravitelja župe Zlarina, upraviteljem župe Marine, Velč. don Ivana Trstenjak, dosadanjega upravitelja župe Poljice kod Nina, upraviteljem župe Radošća, Velč. don Vladimira Pavič, mladomisnika, koralnim vikarom i župskim pomoćnikom u Šibeniku, Velč. don Iva Jurčev, mladomisnika, župskim pomoćnikom Vodica, Velč. don Srećka Pavič, dosadanjega dušobrižnika Solina, upraviteljem župe Zlarina, Velč. don Damjana Rodin, dosadanjega upravitelja župe Ljubitovice, dušobrižnikom Zablaca, Velč. don Andriju Oštrič, dosadanjega dušobrižnika Dragova, upraviteljem župe Božave i eskurentom Dragova, Velč. don Mirka Lovko, mladomisnika, upraviteljem župe Gorice-Raštana, Velč. don Šimu Batković, mladomisnika, upraviteljem župe Jasenica, Velč. don Zdravka Mašina, dosadanjega starijeg prelektora biskupskog sjemeništa u Šibeniku, župskim pomoćnikom i koralnim vikarom u Pagu, Velč. don Krešimira Zorič, koralnoga vikara u Šibeniku, eskurentom Vrpolja kod Šibenika, Velč. don Krstu Jelenič, dosadanjega župskoga pomoćnika i koralnoga vikara u Pagu, upraviteljem župe Poljica i eskurentom Dračevca, Velč. don Karla Žižek, mladomisnika, upraviteljem župe Premude, Velč. don Jurja Rakela, mladomisnika, dušobrižnikom Savra, Velč. don Leonarda Finka, mladomisnika, dušobrižnikom Sestrinja-Rivnja, Velč. don Josipa Arnerič, mladomisnika, dušobrižnikom Solina, Velč. don Alfonsa Jaki, mladomisnika, dušobrižnikom Vira, Velč. don Rudolfa Urbič, dušobrižnika Dinjaške, eskurentom Gorice na Pagu, Velč. don Anđu Hailo, dosadanjega dušobrižnika Prvič-Špurine, dušobrižnikom Jadrtovca-Grebašćice i sela Lepenice, Boraje i Vrsnoga, Velč. don Ivu Bujas, dosadanjega dušobrižnika Jadrtovca-Grebašćice i Lepenice, Boraje i Vrsnoga, dušobrižnikom Prvič-Sepurina, Preč. don Huga Basioli, konsultora, upraviteljem zaklade „Zmajević“, „nadbiskupske mense“ i ljetnikovca, sa sjedištem u Salima, Preč. don Josu Felicinović, konsultora, vjeroučiteljem građanske škole u Pagu. Preuz. biskup i apostolski administrator, na predlog dotičnih mp. O.O. Provincijala, imenovao je: Pošt. O. Pija Karadole, dosadanjega župskog vikara Konjevrat, župskim vikarom Banjevaca, Pošt. O. Jerka Matič, dosadanjega župskog vikara Ba-

njevaca, župskim vikarom Konjevrat, Pošt. O. Ivana Bezina, župskim pomoćnikom Varoša-Šibenik, Pošt. O. Gabrijela Bedrica župskim vikarom Perušića, Pošt. O. Vladimira Pavlov, dosadanjega župskog pomoćnika Varoša-Šibenik, župskim vikarom Zlopolja, Pošt. O. Vladislava Brusić župskim vikarom Krapnja.

PREDAVANJE „SELJACKE SLOGE“. Prošle nedjelje je u prostorijama „Seljačke Sloge“ održao predavanje g. ing. A. Premužić o racionalnom gospodarenju na dalmatinskom kršu. Predavanje je pažljivo saslušano od velikog broja prisutnika.

GODISNJA SKUPŠTINA KRIZARSKOG OKRUŽJA. Dne 13 o. mj. održana je godišnja skupština šibenskog križarskog okružja. Na skupštini, kojoj su prisustvovali delegati svih Bratstava šibenskog okružja, lično ili po punomoćima, izabrana je ova nova uprava: Pretsjednik preč. dr. K. Zorič, potpretsjednik A. Zaninović, tajnik E. Guberina, st. iur., blagajnik Kreše Kulič, duhovnik vlč. don D. Rodin, tehnički referent Z. Belamarič, referent za Male Križare: V. Corić, prosvjetni referenti: preč. don A. Radčić i don Ivo Grgurev, revizori: Josip Nikolič, Miše Sprljan i F. Flegl.

EKSHUMACIJA PREČ. IVANOVIĆA. U prošli ponedjeljak popodne bili su smrtni ostaci blagop. prepozita Ivanovića izvađeni iz kaptolske grobnice, da se po želji rodbine i pokojnikovih župljana Prečana prenese u Preko. Ekshumaciji je prisustvoval preč. kaptol, veliki broj klera i najbliža rodbina. Iza ekshumacije lijes je bio prenesen u crkvu, gdje je prepozit presv. Pian udijelio odriješnje. Sutradan ujutro bio je prenesen parobrodom lijes u Preko, uz pratnju preč. Eškinje i mgp. fr. I. Mašine, ekshumacijala.

NOVO KRIZARSKO BRATSTVO. U Docu je osnovano novo omladinsko Križarsko Bratstvo II. Na konstitirajućoj skupštini birana je uprava; pretsjednik je Joso Nikolič, tajnik Ante Klarič, trgovac, vođa malih križara Kamilo Bujas.

ZA REORGANIZACIJU KAZALISNOG DRUŠTVA

Prijatelji kazališne umjetnosti u Šibeniku pokrenuli su akciju za reorganizaciju kazališnog društva, pošto se odavna opaža u Šibeniku potreba kazališnog društva. Akcija je već sada osigurana saradnjom svih gradskih kulturnih društava i postojećih diletanških sekcija. Saznajemo da će reorganizirano šibensko kazališno društvo davati prvenstveno muzičke kazališne priredbe

u prvom redu operete i narodne komade obradene sa muzikom. U tu svrhu sastaju se u nedjelju ujutro svi prijatelji kazališne umjetnosti na sastanak, na kojem će se donijeti meritorni zaključci.

POČETAK JESENI. — Jesen počinje 23 rujna u 6 sati i 26 minuta prije podne. PRIREDBA U KAT. DOMU. U nedjelju 20 rujna daje se muzička drama „Sumrak života“, a to je ujedno i obvor sezone. Svira salonski orkestar. Početak u 8.30 sati uvečer. Ulazne cijene: I mjesto 8, II 5, stajanje 3 dinara.

SV. MATEJ apostol slavi se u ponedjeljak 21 ov. mj.

DEVETNICA SV. FRANI u samostanskoj crkvi sv. Frane počinje u petak 25 ov. mj. Svake večeri biće pobožnost u 7 s.

POBOŽNOST XII SUBOTA BEZGRJESNOG ZAČECA Bl. Gospe počela je u prošlu subotu u crkvi sv. Frane. Ujutro sv. Misa sa pričestju, a uveče u 7 s. pobožnost.

Dobre knjige

MALI KATOLIČKI KATEKIZAM od Deharba, što ga je Društvo sv. Jeronima izdalo među svojim knjižicama po dinar raspačan je u nepunih mjesec dana u 25.000 primjeraka!

Kada je u škole uveden novi udžbenik za vjerski nauk — srednje i starije generacije nijesu se u njemu snalazile, jer nisu imale svoga poznatog priručnika, a kako Katolička Akcija potiče i forsira pučku katehizaciju s premnogih se strana tražio za puk baš toliko poznat i Deharbov Mali katekizam. Društvo sv. Jeronima bilo je najpozvanije da za puk izda tu knjižicu i to uz najnižu i najpopularniju cijenu.

Uspjeh je nadmašio očekivanje, a jer narudžbe stižu neprestano, odmah je naručena nova naklada, koja će biti dotiskana za nekoliko dana te će se smjesta početi razasijati — što neka naručitelji izvole dobrotomno uzeti na znanje.

Što drugi pišu

VRIJEDNO JE UVAZITI. Goethe je u pismu na Schlossera napisao o značajevima ovo: „Značajevi koje čovjek uistinu može poštivati postali su rjeđi. Uistinu poštivati može neko samo ono što ne traži samo sebe. Moram priznati da sam nesebične značajeve ove vrste u svom čitavom životu našao samo tamo gdje sam našao čvrsto ukorijenjen vjerski život, isповijedanje vjere koje je imalo stalan temelj i koje u isto vrijeme nije zavisilo od vremena njegovog tluha i njegove znanosti“.

BORBA ZA SLOBODU?

Sovjetska novinarska agencija Tass iz Moskve javlja, da su komunisti u sovjetskoj Rusiji sakupili 12.145.000 zlatnih rubalja za španjolske komuniste, a sovjetski komesar za vanjske poslove obavijestio je španjolskog ministra pretsjednika o uspjehu sabirne akcije i stavio mu na raspoloženje tu svotu. Bivši poslanik Jugoslavije u Berlinu g. Balugdžić još će reći da je i ovo „neuplitanje“ u španjolske unutrašnje prilike, već da to „Moskovski drugovi“ šalju u ime „slobode“ španjolskim drugovima. Interesantno bi bilo znati, da li je g. Balugdžić svoju mjesečnu platu, koja iznaša od „samihi desetak hiljada dinara“ poslao u španjolsku „borcima za slobodu!“ („Mlada Hrvatska“ br. 1)

JEFTINOĆA LJUDSKIH ŽIVOTA

Oamh iza svršetka boljševičke revolucije, u jesen 1917. godine, najveća briga židovsko-boljševičkih vlastodržaca bila je kako će riješiti pitanje seljaštva. Onda još živi Lenjin, vođa boljševičke krvožedne revolucije znao je, da su snažni seljaci, samostalni ljudi, najveća zapreka stvaranju komunističke ropске države, jer tko je naučio biti samostalan, tomu se ne će robovati. I bio je samo jedan način, da se to — po komunističku državu — životno pitanje riješi: u korijenu uništiti i zatuci zdravu seljačku snagu. To je postao upravo program komunističke stranke, koja je po njem izvršila na samostalne ruske seljake („kulake“) takav napadaj, koji dosad u povijesti nije zabilježen.

Samostalne seljake, koji su imali svoj posjed, lišili su židovsko-komunistički apostoli jednostavno tog posjeda, potjerali ih iz kuća i kućišta. Ali kamo s njima? Odmah ih poslati nisu mogli. Ali našli su drugi izlaz. Trpali su ih u živinske vagonne i vozili daleko kroz beskonačne ruske pokrajine Ono, što nije putem izginalo od gladi i žeđi i studeni, došlo je konačno u „logore za prisilni rad“. Takovi logori, napunjeni milijunima ljudi, postali su mjesto, s kojeg se putuje u smrt. Ali prije smrti valjalo je dati još posljednje kapi krvi i znoja za ostvarenje „programa socijalističke države“ („Mlada Hrvatska“ br. 1.)